ਹਿਮਾਲੀਅਨ ਯੋਗੀ ਦਾ ਸੰਗ
(Walking With Himalayan Master)

ਡਾ. ਜਸਟਿਨ ਓਬਰਾਇਨ
ਅਨੁਵਾਦਕ ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਮਲਹੋਤਰਾ

ਸਮਾਧੀ

ਸਮਾਧੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਵਸਥਾ ਓਦੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਸਥਿਰ ਹੋਣਾ ਸਿੱਖ ਲੈਂਦੇ ਹੋ, ਆਪਣਾ ਸਿਰ, ਗਰਦਨ ਅਤੇ ਧੜ ਇਕ ਹੀ ਲਾਈਨ ਵਿਚ ਸਿੱਧਾ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹੋ ਤੇ ਸ੍ਵਾਸ ਵੀ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹੋ ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋ, ਉਹ ਵਿਚਾਰ ਜਿਹੜੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਥੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਨਾ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਰੀਖਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਓ, ਪੱਕਾ ਨਿਸ਼ਚਾ ਕਰ ਲਓ, ਚਾਹੇ ਕੁਝ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਤੁਸੀਂ ਧਿਆਨ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਬੈਠੋਗੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਅਭਿਆਸ ਨਾਲ ਨਿਰੰਤਰ ਅਭਿਆਸ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਿਰੰਤਰ ਅਭਿਆਸ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹੋ, ਅੱਡ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹੋ ਤੇ ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਹੋ ਜਿਥੇ ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਦਰਸ਼ਕ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹੋ, ਕਰਤਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ, ਓਦੋਂ ਹੀ ਤੁਸੀਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਾਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਤੁਸੀਂ ਮਾਨਸਿਕ, ਸਰੀਰਕ ਪੱਖੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਸਲ ਹੋ ਕੇ ਆਰਾਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਅਗਨੀ

ਸਾਡੇ ਪਾਸੇ ਘੱਟ ਬਰਫ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੈਂਦੀ। ਸਾਡੇ ਪੈਨਸਲਵੇਨੀਆ ਵਿਚ ਬਸੰਤ ਵੀ ਸਮੇਂ ਤੇ ਹੀ ਹੁੰਦੀ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਨੂੰ ਬਸੰਤ ਦੇ ਆਗਮਨ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਮਿਲਦਾ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਸਲਾਨਾ ਦਿਵਸ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਤੇ ਉਸ ਦਿਨ ਉਹ ਸਾਰੇ ਗਰਾਉਂਡ ਸਾਫ ਕਰਾਉਂਦੇ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾਕੇ ਆਉਂਦੇ, ਸਿਰ ਤੇ ਹੈਟ ਪਾਉਂਦੇ, ਦਸਤਾਨੇ ਪਾਉਂਦੇ, ਟੈਲੀਫੋਨ ਨਾਲ ਰਖ ਕੇ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਰਸੋਈ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਪਿਕਨਿਕ ਲਈ ਕੋਈ ਖਾਣਾ ਤਿਆਰ ਕਰੋ, ਹਰ ਕੋਈ ਇਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਉਡੀਕਦਾ ਤੇ ਅਨੰਦ ਮਾਣਦਾ, ਸਾਰੀਆਂ ਸਰਦੀਆਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਭ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲਗਦਾ। ਅਸੀਂ ਬਾਹਰ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣਾ, ਖੇਤ ਸਾਫ ਕਰਨੇ ਤੇ ਫੇਰ ਉਥੇ ਹੀ ਬੈਠ ਕੇ ਪਿਕਨਿਕ ਮਨਾਉਣੀ। ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਤੰਬੂ ਲਗਾ ਲੈਂਦੇ ਤੇ ਉਥੇ ਬੈਠ ਕੇ ਹਦਾਇਤਾ ਦਿੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਦਸਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਹੈ? ਸਫਾਈ ਕਰਾਉਂਦਿਆ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੇ, ਸਾਰੇ ਹੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਗੇ ਹੁੰਦੇ, ਧੁੱਪ ਚਮਕ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ, ਹਵਾ ਚਲ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਫਿਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਛੇੜਦੇ, ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਮਖੌਲ ਕਰਦੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸਰ੍ਹਾਉਂਦੇ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਮੇਨ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾ ਗਰਾਉਂਡ ਸਾਫ ਕਰਦੇ। ਕੰਡਿਆ ਵਾਲੀਆਂ ਝਾੜੀਆਂ ਨੂੰ ਕਟਦੇ, ਕਈ ਦਰਖਤਾਂ ਦੀਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ ਕਟਦੇ, ਸਾਰਾ ਘਾਹ ਕੂੜਾ ਕਢਦੇ, ਇਕੱਠਾ ਕਰਦੇ, ਸਾਰੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਾਸੇ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ, ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਔਜ਼ਾਰ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾਂਦੇ। ਸਾਰੇ ਕੱਟ ਕੱਟ ਕੇ ਰਖਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਤੇ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ।

ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਮੈਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਅਗਨੀ ਭੇਟ ਕਰਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਇਕੱਲੇ ਨੇ ਹੀ ਇਹ ਕੰਮ ਸਾਂਭਿਆ। ਸਾਰੀਆਂ ਸੁਕੀਆਂ ਲਕੜੀਆਂ ਦਰਖਤਾਂ ਦੀਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਸਭ ਕੁਝ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਪਤਝੜ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਟੁਟਿਆ ਪਿਆ ਸੀ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਢੇਰ ਬਣਾਏ, ਅਠ ਦੱਸ ਫੁਟ ਦੇ ਢੇਰ ਮੈਂ ਦੂਰ ਦੂਰ ਬਣਾ ਲਏ, ਬਣਾਕੇ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਕ ਨੂੰ ਅਗ ਲਾ ਲੈਂਦਾ ਤਾਂ ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਲਾਉਣ ਤੁਰ ਪੈਂਦਾ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਫਲ ਰਖਦਾ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਮੈਂ ਫਲ ਹੀ ਖਾਂਦਾ ਤੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਪੀ ਲੈਂਦਾ। ਅੱਗ ਲਗਾਉਂਦਿਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰਦਿਆਂ ਕੱਟਣੀਆਂ ਤੇ ਚੁਕ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਢੇਰ ਬਣਾਉਣਾ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਦਿਆਂ ਦਿਨ ਕਿਥੇ ਬੀਤ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਗਦਾ। ਮੈਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚੰਗਾ ਲਗਦਾ ਸੀ। ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੀ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੂਰੋ ਆਉਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਇੰਨੇ ਵਿਚ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਆਏ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੀ ਹੈਟ ਸਾਫ ਕੀਤੀ ਤੇ ਬਲਦੀ ਅੱਗ ਵਿਚ ਕੁਝ ਲਕੜੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸੁਟੀਆਂ। ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਪੰਜ ਵਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਪੰਜ ਢੇਰ ਅੱਗ ਦੇ ਬਲ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਇਕ ਦਿਨ ਕੁਝ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਿਹੜੇ ਨਗਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਉਹ ਆਏ, ਨਾਲ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਲੈਕੇ ਆਏ, ਉਹ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਰੋਟੀ ਖਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਬੜੇ ਗੰਦੇ ਕਪੜਿਆਂ ਵਿਚ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਕੰਡੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਕਿਤੋਂ ਖੂਨ ਨਿਕਲਿਆ ਹੋਇਆ, ਕਿਤੋਂ ਕੁਛ ਲਗਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹਾਸੋ ਹੀਣੇ ਲਗਦੇ। ਅਸੀਂ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਨੂੰ ਮਖੌਲ ਕਰਦੇ ਕਹਿੰਦੇ। ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਅੱਜ ਸਾਡੀ ਏਨੇ ਦੀ ਦਿਹਾੜੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੇਣੇ ਹਨ। ਇਕ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਪੌਦੇ ਉਜਾੜ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਦੂਸਰੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਵਾਂ ਕੰਮ ਸਿਖਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਸ ਵਿਚ ਅਭਿਆਸ ਵੀ ਕਰਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਤਾਕਿ ਲੋੜ ਪੈਣ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕੋ।

ਸਾਰੇ ਕਾਫੀ ਥੱਕੇ ਹੋਏ ਸੀ ਪਰ ਸਭ ਨੂੰ ਹੀ ਬਹੁਤ ਅੱਛਾ ਲਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਰਾਤ ਦਾ ਖਾਣਾ ਖਾਕੇ ਸਾਰੇ ਜਾਕੇ ਨਹਾਏ। ਸੂਰਜ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇ ਪਿਛੇ ਛੁਪ ਚੁਕਾ ਸੀ ਤੇ ਇਕ ਦੋ ਤਾਰੇ ਵੀ ਅਸਮਾਨ ਵਿਚ ਟਿਮਟਿਮਾ ਰਹੇ ਸੀ। ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਥਰੀਸਾ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਕਿ ਚਲੋ ਸਾਰੇ ਦਿਨ ਦਾ ਕੰਮ ਦੇਖੀਏ, ਕੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕੀ ਹੋਇਆ ਹੈ? ਮੇਰੇ ਕਪੜਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਲਕੜੀ ਦੇ ਧੂਏਂ ਦੀ ਹਮਕ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਤੇ ਨਾਲ ਪਸੀਨੇ ਦੀ। ਮੇਰਾ ਚਿਹਰਾ ਵੀ ਧੁਆਂਖਿਆ ਪਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਕੁਛ ਬੁਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਗ ਰਿਹਾ। ਮੇਰੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਅੱਗਾਂ ਹਾਲੇ ਧੁਖ ਰਹੀਆਂ ਸੀ, ਜਿਹੜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਜਾਲੀ ਸੀ ਉਹ ਹਾਲੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਵਿਚ ਲਕੜੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸਾਹਮਣੇ ਚਟਾਨ ਤੇ ਬੈਠ ਗਏ ਤੇ ਦੇਖਣ ਲਗ ਪਏ, ਅੱਗ ਦੀਆਂ ਲਾਟਾ ਬੜੀਆਂ ਹੀ ਸੋਹਣੀਆਂ ਲਗ ਰਹੀਆਂ ਸੀ।

ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਦੇਖਦੇ ਰਹੇ ਬੋਲੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਬੜੇ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸੀ। ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬੋਲ ਰਹੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾ ਦੀ ਦੇਖਣੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਅਗਨੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਹੀ ਕੁਛ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹੋਣ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਐਸਾ ਦਿਸ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਾ ਦਿਖਿਆ ਹੋਵੇ। ਬਿਨਾ ਆਪਣਾ ਮੂੰਹ ਮੋੜੇ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਨੇ ਇਕ ਪਤਲੀ ਜਿਹੀ ਡੰਡੀ ਨਾਲ ਅੱਗ ਨੂੰ ਛੇੜਿਆ ਤੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਗਲ ਕੀਤੀ।

ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, 'ਅਗਨੀ ਮੇਰੀ ਮਿਤਰ ਹੈ।'

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਿਣਾ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਲਗੀ। ਮੈਂ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਅਗਨੀ ਕਿਵੇਂ ਆਕਰਸ਼ਕ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਛੋਟਾ ਸੀ ਤੇ ਮੇਰੇ ਅੰਕਲ ਮੇਰੀ ਸਾਰੀ ਜਗੀਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ ਉਸ ਨੇ ਗੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦਿੱਤੇ ਤਾਂ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਣ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਮੈਂ ਤੇ ਗੁਰੂ ਦੇਵ ਜਾ ਰਹੇ ਸੀ ਤੇ ਗੁਰੂ ਦੇਵ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਅਸੀਂ ਇਥੇ ਹੀ ਰੁਕੀਏ। ਅਸੀਂ ਲਕੜੀਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਤੇ ਅੱਗ ਜਲਾਈ। ਅਸੀਂ ਲਕੜੀਆਂ ਪਾਈ ਗਏ, ਜਦੋਂ ਤਕ ਉਹ ਵੱਡੀ ਉਚੀ ਅੱਗ ਨਹੀਂ ਬਣ ਗਈ। ਫੇਰ ਗੁਰੂ ਦੇਵ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਚੁਕਿਆ ਤੇ ਅੱਗ ਦੇ ਵਿਚ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਮੈਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਆ ਗਏ ਤੇ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਪੁਛਣ ਲਗੇ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਥੇ ਹਾਂ?

ਗੁਰੂ ਦੇਵ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖ ਲਵੋ ਇਥੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਮੁੰਡਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਬੰਦੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, "ਉਹ ਮਰ ਗਿਆ ਹੋਣੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੰਨਾ ਪਹਾੜਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਕੋਈ ਬਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਗੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਅੰਕਲ ਨੂੰ ਕਹੀ ਇਸ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰੂ ਦੇਵ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਅਗਨੀ ਵਿਚੋਂ ਕਢਿਆ। ਮੈਂ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਠਾਕ ਸੀ, ਮੈਨੂੰ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਗਨੀ ਨੇ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਸੁਰਖਿਅਤ ਰਖਿਆ ਸੀ।

ਅਗਨੀ ਤੋਂ ਕਦੀ ਨਾ ਡਰੋ। ਅਗਨੀ ਦੇਵਤਾ ਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵਾਇਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਸਦਾ ਹੀ ਸੁਰਖਿਅਤ ਰਖਾਂਗੀ।

ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਨੇ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਦੇਖਿਆ ਤੇ ਇਹ ਸਭ ਕੁਛ ਦਸਿਆ।

ਸ਼ੁਭ ਵੈਦਕ ਨ੍ਰਿਤ

ਸੋਹਣੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਨੂੰ ਸੋਹਣੀਆਂ ਲਗਦੀਆਂ ਸੀ। ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਆਕਰਸ਼ਕ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸੀ। ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਸ਼ਾਸ਼ਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਨ੍ਰਿਤ ਦੇ ਪੇਂਟਿੰਗ ਤੇ ਬੁਤ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਕਲਾ ਦੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਚ ਕੋਟੀ ਦੇ ਪਾਰਖੂ ਸਨ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟੈਗੋਰ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਿਕੇਤਨ ਅਕੈਡਮੀ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਸਿਖਿਆ ਸੀ। ਟੈਗੋਰ ਕੋਲ ਰਹਿ ਕੇ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਤਾਂ ਸਿਖਿਆ ਹੀ ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸੂਖਮ ਕਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ, ਵਿਗਿਆਨ ਤੇ ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਚਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

“ਸ਼ਾਂਤੀਨਿਕੇਤਨ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਰਹਿਣਾ ਚੰਗਾ ਲਗਾ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਮੈਂ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਸੀ ਤੇ ਦੋ ਵਾਰੀ ਮੈਨੂੰ ਉਥੋਂ ਕਢਿਆ ਵੀ ਗਿਆ। ਪਰ ਮੈਂ ਉਥੇ ਰਹਿ ਕੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਿਖਿਆ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਸੋਹਣੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਮਾਨਣਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਹਪਣ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਸਲਾਹੁਣਾ ਤੇ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕਰਨੀ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਹੁਣੇ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਹੌਨਜ਼ਡੇਲ ਆਉਂਦੇ, ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਕਲਾ ਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਮਾਣਦੇ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੋਹਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਗਲੀਚੇ, ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ, ਪੁਰਾਤਨ ਲਕੜੀ ਦੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਲਕੜੀ ਤੇ ਹਾਥੀ ਦੰਦ ਦੇ ਮੇਜ਼, ਸੋਹਣੀਆਂ ਭਾਰਤੀ ਕੁਰਸੀਆਂ, ਲੰਮੇ ਲੰਮੇ ਪੌਦੇ, ਪਿਤਲ ਦੇ ਭਾਂਡਿਆਂ ਵਿਚ ਪਏ ਹੋਏ ਗਮਲੇ ਤੇ ਸੋਹਣੇ ਸੋਹਣੇ ਕਲਾ ਦੇ ਹੋਰ ਨਮੂਨੇ ਵੀ ਪਏ ਹੁੰਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੁਰਸੀ ਕਮਰੇ ਦੇ ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਪਈ ਹੁੰਦੀ ਜਿਸ ਉਤੇ ਨੇਪਾਲ ਦੇ ਹਿਰਨ ਦੀ ਛਾਲ ਬਿਛੀ ਹੁੰਦੀ, ਹਿਰਨ ਦੀ ਛਾਲ ਬਿਛਾਉਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਇਕ ਚੀਜ਼ ਸੋਹਣੀ ਸੀ। ਇਕ ਇਕ ਚੀਜ਼ ਜਿਵੇਂ ਖੋਜ ਖੋਜ ਕੇ ਚੁਣ ਚੁਣ ਕੇ ਰਖੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਦਾ ਲਗਾਓ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤੇ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਦੇ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਕਿਤੋਂ ਕਿਤੋਂ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਲਈ ਸੁਗਾਤਾਂ ਭੇਜਦੇ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਇਹ ਸੁਗਾਤਾਂ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਰਖ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ, ਕਮਰੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੋਹਣਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਪਰ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਤਾਂ ਕੰਬਲਾ ਉਤੇ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਸੌਂਦੇ, ਉਹ ਵੀ ਭੁੰਜੇ ਜਾਂ ਬੈਠਕੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦੇ। ਕਦੀ ਦੂਸਰੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਜਿਹੜਾ ਘੱਟ ਹੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ।

ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਜੁਆਨੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਗਾਣੇ ਆਪ ਹੀ ਬਣਾ ਕੇ ਗਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੇ ਵੀ ਗਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਦੇਵ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਚੰਗਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਗਾਉਣ ਵਿਚ ਤੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਉਪਰ ਚੜ ਜਾਏਗਾ। ਇੰਨਾ ਅੱਛਾ ਐਨੀ ਸ਼ੋਭਾ ਹੋਏਗੀ ਕਿ ਤੂੰ ਜੀਵਨ ਦੀ ਅਸਲੀ ਮੰਜ਼ਲ ਮਿਸ਼ਨ ਹੀ ਭੁੱਲ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਸ ਕਾਰਣ ਕਰਕੇ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਨੇ ਗਾਉਣਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ।

ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਨੇ ਚਿਤਰਕਾਰੀ ਚਿਤਰਵਿਦਿਆ ਵੀ ਸਿਖੀ ਤੇ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣੇ ਚਿਤਰ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ, ਪਰ ਅਮਰੀਕਨਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਿਤਰ ਕਲਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਛਾਣਿਆ, ਨਾਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਾਹਿਆ। ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਨੇ ਸਦਾ ਹੀ ਕਲਾ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਰਖਿਆ ਤੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰੀ ਨ੍ਰਿਤ ਤੇ ਗਾਣੇ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸਲਾਨਾ ਕੌਨਫਰੰਸ ਤੇ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਪਤਝੜ ਵਿਚ ਬਾਹਰ ਬੈਠ ਕੇ ਕੁਝ ਖਾਣ ਲਈ ਬਨਾਉਣਾ ਤੇ ਫੇਰ ਖਾਣਾ ਇਹ ਇਕ ਖਾਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਖੂਬ ਸਾਰੀ ਅੱਗ ਜਲਾਉਣੀ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਅੱਛਾ ਤੇ ਸੁਆਦੀ ਖਾਣਾ ਬਨਾਣਾ ਸਭ ਨੇ ਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਾਜ ਦਾ ਥਕੇਵਾਂ ਉਤਾਰਨਾ, ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਨਾਲ ਹਾਸਾ ਮਖੋਲ ਕਰਨਾ। ਭਜਨ ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹਨੇ, ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਵਚਨ ਸੁਨਣੇ ਤੇ ਫੇਰ ਅੱਗ ਦੇ ਕੋਲ ਬੈਠ ਕੇ ਮੈਡੀਟੇਸ਼ਨ ਕਰਨੀ।

ਇਕ ਸਾਲ ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸੂਰਜ ਅਸਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਰਖਤਾਂ ਦੇ ਮੁਡ ਅੱਗ ਵਿਚ ਲਗਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ। ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅੱਜ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਇਕ ਨ੍ਰਿਤ ਜੋੜੀ ਆਪਣਾ ਨ੍ਰਿਤ ਦਿਖਾਉਣਗੇ, ਪੁਰਾਤਨ ਵੈਦਕ ਨ੍ਰਿਤ। ਸਾਰੇ ਹੀ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਬਾਹਰੋਂ ਆਏ, ਸਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਇਕ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੌੜ ਗਈ, ਥਰੀਸਾ ਮੈਂ ਤੇ ਰੈਨਡੀ ਅਸੀਂ ਨਾਲ ਵਾਲੇ ਹਾਲ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਏ। ਥਰੀਸਾ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਇਰਸ਼ ਡਰੈਸਾਂ ਦਿਤੀਆਂ। ਇਕ ਕਾਫੀ ਲੰਮੀ ਸੀ ਇਕ ਥੋੜੀ ਛੋਟੀ ਸੀ। ਥਰੀਸਾ ਨੇ ਇਹ ਡਰੈਸਾ ਯੂਰਪ ਤੋਂ ਲਿਆਉਂਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਲੰਮਾ ਸੀ ਮੈਂ ਛੋਟੀ ਵਾਲੀ ਡਰੈਸ ਪਾ ਲਈ। ਰੈਨਡੀ ਨੇ ਲੰਮੀ ਵਾਲੀ ਪਾ ਲਈ ਉਹ ਸਾਰਾ ਹੀ ਉਸ ਵਿਚ ਲਪੇਟਿਆ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਲੰਮੇ ਮਫਲਰ ਗਲੇ ਵਿਚ ਪਾ ਲਏ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਪੈਰਾਂ ਤੱਕ ਆ ਗਏ ਤੇ ਲੰਮੀਆਂ ਲੰਮੀਆਂ ਮੁੱਛਾਂ ਲਗਾ ਲਈਆਂ।

ਠੰਢੀ ਸ਼ਾਮ ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਵਧਦੀ ਗਈ ਬਾਹਰ ਬੈਠੇ ਸਜਣਾਂ ਦੀਆਂ ਆਸਾ ਉਡੀਕਾਂ ਵੀ ਵਧਦੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਹੋ ਗਈ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਗਲਾਂ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਕਿਹੜੇ ਨ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਕੀ ਹੈ? ਅਸੀਂ ਇਕ ਦਮ ਪੁਰਾਤਨ ਗਾਣਾ ਲਗਾਇਆ ਸਾਰਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਖਿੜ ਗਿਆ, ਇਕ ਵਧੀਆ ਆਇਰਲੈਂਡ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਬਣ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਹਲਕਾ ਹਲਕਾ ਗਾਣ ਚਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਰੈਨਡੀ ਤੇ ਮੈਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ ਇਕ ਦਮ ਸਾਰਾ ਗਾਣ ਉਚਾ ਹੋ ਗਿਆ ਬੰਸਰੀਆਂ ਢੋਲ ਸਭ ਇਕ ਦਮ ਉਚੇ ਹੋ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਦੋਨੋਂ ਜਣੇ ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਅੱਗ ਦੇ ਕੋਲ ਆ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਦੋਨਾਂ ਨੇ ਜੋ ਨਚਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਪੂਰੇ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਨਚਦੇ ਰਹੇ। ਸਾਡੀਆਂ ਡਰੈਸਾਂ ਉਡਦੀਆਂ ਜਾਣ ਸਾਡੇ ਮਫਲਰ ਘੁਟਦੇ ਜਾਣ, ਅਸੀਂ ਕੁੱਦੇ, ਨਚੇ ਛਾਲਾ ਅੱਗੇ ਪਿਛੇ ਅਸੀਂ ਖੂਬ ਹੀ ਖੜਦੂਮੀ ਪਾਈ, ਘੁੰਮਣਘੇਰੀਆਂ

ਪਾਈਆਂ ਉਪਰ ਥੱਲੇ, ਪੁਛੋ ਨਾ ਕੀ ਕੀ ਕੀਤਾ। ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਰਾਤਨ ਆਇਰਲੈਂਡ ਦਾ ਨ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ, ਗੋਡਿਆਂ ਭਾਰ ਬੈਠੇ।

ਅਸੀਂ ਘੁਮੇਟਣੀਆਂ ਖਾਦੀਆਂ ਤੇ ਨਚਦੇ ਹੀ ਰਹੇ। ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਰੈਨਡੀ ਥਕਾਵਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲਗ ਪਿਆ, ਛਕਣਾ ਹੀ ਸੀ ਘੜੀ ਤੇ ਸਵੇਰ ਦੇ 4:30 ਵਜ ਗਏ ਸੀ। ਰੈਨਡੀ ਨੇ ਚੱਕਰ ਖਾਧਾ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣੀ ਮੁਛ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹ ਮੇਰੇ ਉਤੇ ਆ ਡਿਗਿਆ। ਮੈਂ ਗਲਤ ਨੂੰ ਘੁਮ ਗਿਆ ਤੇ ਆਪਣੇ ਨ੍ਰਿਤ ਦੇ ਕਦਮ ਮਿਲਾ ਕੇ ਚਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲਗਾ। ਥਲਿਓ ਮੇਰੀ ਪੈਂਟ ਖਿਸਕਣ ਲਗ ਪਈ। ਮੈਂ ਸਕੱਰਟ ਦੇ ਥੱਲੇ ਉਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਠੀਕ ਹੋ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਸੀ ਰੈਨਡੀ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਪਰ ਮੈਂ ਉਖੜ ਗਿਆ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਹੀ ਮੇਰਾ ਬੂਟ ਉਤਰ ਕੇ ਅੱਗ ਵਿਚ ਜਾ ਡਿਗਿਆ, ਰੈਨਡੀ ਦੀ ਸਕਰਟ ਵੀ ਢਿੱਲੀ ਹੋਕੇ ਖੁਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਬੂਟ ਅੱਗ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਗ ਪਿਆ ਪਰ ਵਾਸਤਵ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਥੱਕ ਚੁਕੇ ਸੀ ਘੁਮੇਟਣੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸੀ ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਕ ਵਾਰੀ ਅੱਗ ਵਿਚ ਹੀ ਡਿਗਣ ਲਗਾ ਸੀ। ਸ੍ਰੋਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਭਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ, ਕਈਆਂ ਦੇ ਹੰਝੂ ਵੀ ਵਗ ਤੁਰੇ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਅਨੰਦ ਵਿਚ ਸੀ, ਉਹ ਇਕ ਸਰੂਰ ਵਿਚ ਸੀ, ਹੱਸ ਵੀ ਰਹੇ ਸੀ। ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਵੀ ਬੈਠੇ ਸੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਉਪਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ ਤੇ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸੀ ਕਿ ਨ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਡਰੈਸ ਹੀ ਖੁਲਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਨੂੰ ਗਾਣਾ ਮੱਧਮ ਹੋਇਆ ਤੇ ਅਸੀਂ ਦੋਨੋਂ ਵੈਦਕ ਨ੍ਰਿਤਕ ਅੰਦਰ ਚਲੇ ਗਏ ਤੇ ਸਾਰੇ ਸ੍ਰੋਤੇ ਖੜੇ ਹੋਕੇ ਤਾੜੀਆਂ ਵਜਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਅਸੀਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਆਏ।

ਮੈਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵੈਦਕ ਨ੍ਰਿਤਕ ਕਦੀ ਵੀ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਉਣਗੇ ਪਰ ਮੈਂ ਇਸ ਰਾਤ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਸਦਾ ਹੀ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਮਾਣਦਾ ਰਹਾਂਗਾ।

ਇਕ ਅਚਨਚੇਤ ਆਇਆ ਪ੍ਰਾਹੁਣਾ -

ਜੁਲਾਈ ਦੀ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਜਾਪਾਨ ਸੀ ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਪੂਰਣੀਮਾ ਮਨਾਈ। ਗੁਰੂ ਪੂਰਣੀਮਾ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪਨੂੰ ਗੁਰੂ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਭੇਟ ਕਰਕੇ ਆਤਮ ਮਾਰਗ ਤੇ ਤੁਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਤਿਗ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਗੁਰੂ ਹੀ ਤਾਰਨਹਾਰ ਹੈ, ਗੁਰੂ ਹੀ ਭਵਸਾਗਰ ਤੋਂ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਉਚਾ ਸੁਚਾ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ।

ਹਿਮਾਲੀਆ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਸ਼ਿਸ਼ ਸੁਕੀਆਂ ਲਕੜੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਕੋਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਕੜੀਆਂ ਨੂੰ ਕਰਮ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਜਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਕਰਮ, ਇਛਾਵਾਂ ਸਭ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਕੜੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਾੜ ਕੇ ਸੁਆਹ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣਾ ਗਿਆਨ ਆਪਣੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਕੜੀਆਂ ਦੀ ਅੱਗ ਇਕ ਸ਼ੁਭ ਅਗਨੀ ਮੰਨ ਕੇ ਗੁਰੂ ਆਪਣੇ ਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਬੰਧਨਾ ਤੋਂ ਛੁਡਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਬੰਧਨ ਤੋੜਦਾ ਹੈ।

ਸਦਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਥਰੀਸਾ ਨੇ ਤੇ ਮੈਂ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਲਕੜੀਆਂ ਦਾ ਗਠਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤੇ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪਾਰਸਲ ਕਰਕੇ ਜਾਪਾਨ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਜਿਹੜਾ ਸਾਡਾ ਮਿੱਤਰ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਨਾਲ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਦਸ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਟੋਕੀਓ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਗਏ। ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਜਾਕੇ ਕਾਫੀ ਲਕੜੀਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰਕੇ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਨੇ ਅੱਗ ਲਗਾਈ। ਫੇਰ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਨੇ ਸੁਕੀਆਂ ਲਕੜੀਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰਾਈਆਂ। ਫੇਰ ਸਾਰੇ ਅੱਗ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਬੈਠ ਗਏ ਤੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਉਹ ਲਕੜੀਆਂ ਅੱਗ ਵਿਚ ਪਾਉਂਦੇ ਗਏ ਤੇ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਸ਼ਿਸ਼ਿਆ ਦੇ ਨਾਮ ਲੈਂਦੇ ਗਏ।

ਜਦੋਂ ਇਹ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਇਕ ਲਕੜੀ ਉਡਕ ਕੇ ਅੱਗ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਗਈ। ਇਕ ਸ਼ਿਸ਼ ਨੇ ਚੁਕ ਕੇ ਮੁੜਕੇ ਉਹ ਅੱਗ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਉਹ ਲਕੜੀ ਫੇਰ ਉਡ ਕੇ ਬਾਹਰ ਆ ਗਈ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਲਕੜੀਆਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਉਡ ਕੇ ਬਾਹਰ ਆ ਗਈਆਂ।

ਉਥੇ ਬੈਠੇ ਸਾਰੇ ਸ਼ਿਸ਼ ਬੜੇ ਹੀ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਰਹੇ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਉਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁਛਿਆ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਉਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਮੋਢੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਹਿੰਦੇ "ਕਈ ਲੋਕੀ ਆਪਣੇ ਕਰਮ ਨਹੀਂ ਫੂਕਣੇ ਚਾਹੁੰਦੇ।"

ਉਸੇ ਦਿਨ ਹੌਨਜ਼ਡੇਲ ਵਿਚ ਇਕ ਅੱਗ ਜਲਾਈ ਗਈ ਉਚੀ ਸਾਰੀ। ਹਲਵਾ ਅਤੇ ਚਾਹ ਸਭ ਖੁਲੀ ਵਰਤਾਈ ਗਈ। ਅੱਗ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਬੈਂਚ ਲਗਾਏ ਗਏ, ਤਕੀਏ ਲਗਾਏ ਗਏ। ਸਾਰੇ ਅੱਗ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਬੈਠੇ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਮ ਹਾਲੇ ਢੱਲ ਹੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਤੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਗੱਲਾਂ ਬਾਤਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ ਅਸੀਂ ਉਸ ਤੋਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਵਾਲੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਬਚਨ ਹੀ ਸੁਣ ਰਹੇ ਸੀ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਸੀਂ ਭਜਨ ਗਾਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ।

ਮੈਂ ਬੈਂਚ ਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ ਮੇਰੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਥਰੀਸਾ ਬੈਠ ਗਈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਸੁਆਮੀ ਅਜੈ। ਸੁਆਮੀ ਅਜੈ ਨੇ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗੁਰੂ ਪੂਰਣੀਮਾ ਦੀ ਮਹਤਤਾ ਦਸੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਪਰ ਦੇਖਣ ਲਗ ਪਿਆ। ਮੈਂ ਸੜਕ ਦੇ ਸਜੇ ਪਾਸੇ ਦੇਖਿਆ, ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਟੁਰਦਾ ਦਿਸਿਆ ਚੀੜ ਦੇ ਦਰਖਤਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਤੁਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕੋਈ ਪੈਂਤੀ ਗਜ ਦੂਰ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਝਾੜੀਆਂ ਦੇ ਪਿਛੇ ਛੁਪ ਗਿਆ। ਫੇਰ ਉਹ ਪੱਛਮ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਮੁੜ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਇਹ ਕੋਈ ਮਰੀਜ਼ ਹੋਏਗਾ ਜਿਹੜਾ ਮਰੀਜ਼ ਆਕੇ ਥਰੇਪੀ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਫੇਰ ਉਹ ਰੁਕ ਗਏ ਤੇ ਜਿਥੇ ਅਸੀਂ ਬੈਠੇ ਸੀ ਉਧਰ ਮੂੰਹ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਹ ਹੀ ਚਿਟਾ ਪਜਾਮਾ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ। ਹਰੀ ਸ਼ਾਲ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨੂੰ ਨਿਕਲੀ ਹੋਈ ਹਵਾ ਨਾਲ ਹਿਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਨੇ ਸਾਡੇ ਵਲ ਦੇਖਿਆ।

ਮੈਂ ਐਨਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਗਿਆ, ਮੈਂ ਭਰਪੂਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਉਥੇ ਖੜੇ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਕੋਈ ਅੱਧਾ ਮਿੰਟ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਖੜੇ ਰਹੇ ਤੇ ਫੇਰ ਉਹ ਕੋਈ ਵੀਹ ਫੁਟ ਹੋਰ ਤੁਰੇ। ਮੇਰੇ ਮੰਨ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਦੇ ਪਿਛੇ ਪਿਛੇ ਹੀ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਅੰਤ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਦਰਖਤਾਂ ਵਿਚ ਅਲੋਪ ਹੋ ਗਏ।

ਕਈ ਮਿੰਟਾ ਬਾਅਦ ਉਸ ਜੰਗਲ ਨੂੰ ਮੈਂ ਦੇਖਦਾ ਰਿਹਾ ਫੇਰ ਮੈਂ ਥਰੀਸਾ ਵੱਲ ਦੇਖਿਆ। ਥਰੀਸਾ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਛਲਕਦਾ ਪਿਆਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਰਸੋਏ ਹਾਂ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਹਿਣੇ ਬੜੇ ਹੀ ਅਧੂਰੇ ਜਿਹੇ ਲਗ ਰਹੇ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਭਰਪੂਰ ਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਫੇਰ ਮੈਨੂੰ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਚੇਤੇ ਆਏ, "ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਆਤਮ ਮਾਰਗ ਤੇ ਚਲਦੇ ਹੋ ਤੁਸੀਂ ਇਕੱਲੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।"

ਮੈਂ ਉਥੇ ਬੈਠਾ ਜਰੂਰ ਸੀ, ਸਾਹ ਵੀ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜੀ ਵੀ ਰਿਹਾ ਸੀ ਮੇਰੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ਕਤੀ ਭਰਪੂਰ ਸੀ, ਮੈਂ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜੋ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੈਂ ਉਸ ਦਾ ਸਾਕਸ਼ੀ ਸੀ ਮੈਂ ਉਥੇ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੈਂ ਉਸ ਦਾ ਸਾਕਸ਼ੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਹ ਸਭ ਸੋਚ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਨੰਦ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੇ ਅੱਜ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਹੈ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕੋਈ ਲੈ ਵੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਬਿਲਕੁਲ ਸ਼ਾਂਤ ਸੀ।

ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਉਠੇ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਪਰਤੱਖ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਆਏ ਸੀ। ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਨਾ ਹੋਣਾ ਕਿ ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਆਏ ਸੀ। ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਦਾ ਉਥੋਂ ਆ ਕੇ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਇਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭਾਵਕ ਅਨੁਭਵ ਸੀ ਮੈਂ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ। ਅਸੀਂ ਬਾਕੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਦੇਖੀਆਂ ਤੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਪਰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਸਭ ਕੁਝ ਹੀ ਭਰਪੂਰਤਾ ਨਾਲ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।